

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แนวความคิดทั่วไปเกี่ยวกับการลงโทษผู้กระทำผิดกฎหมาย แนวคิดเกี่ยวกับความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ ทฤษฎีการผูกมัดทางสังคม ทฤษฎีว่าด้วยกลไกของการควบคุม ทฤษฎีประหัตประหาร ตลอดจนเอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาถึงรูปแบบในการกระทำผิดซ้ำ ตลอดจนเงื่อนไขปัจจัยในการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังหญิงในทัณฑสถานหญิงเชียงใหม่

แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวความคิดทั่วไปเกี่ยวกับการลงโทษผู้กระทำผิดกฎหมาย
2. แนวคิดเกี่ยวกับความต้องการพื้นฐานของมนุษย์
3. ทฤษฎีการผูกมัดทางสังคม
4. ทฤษฎีว่าด้วยกลไกของการควบคุม
5. ทฤษฎีประหัตประหาร
6. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวความคิดทั่วไปเกี่ยวกับการลงโทษผู้กระทำผิดกฎหมาย

แนวคิดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม

สังคมสมัยโบราณ การโต้ตอบการกระทำที่มีต่อกันมีลักษณะต้องเท่าเทียมกัน คือเมื่อตนได้รับบาดเจ็บจากการกระทำของบุคคลอื่นอย่างไร ตนก็จะทำให้คนที่ทำให้ตนบาดเจ็บต้องได้รับความบาดเจ็บเช่นเดียวกัน เมื่อสังคมเริ่มใช้กฎหมาย แนวคิดการโต้ตอบยังเป็นกรอบที่สำคัญสำหรับการพิจารณาโทษ ดังเช่นคำพูดที่ว่า ตาต่อตา ฟันต่อฟัน เช่น ความผิดเกี่ยวกับการลักทรัพย์หรือขโมย ผู้กระทำผิดจะถูกตัดแขน ความผิดฐานเป็นพยานเท็จผู้กระทำผิดจะต้องถูกตัดลิ้น ความผิดที่ทะเลาะวิวาทหรือด่าทอเสียชื่อเสียงบ้านผู้กระทำผิดจะถูกลงโทษขูดปากหรือความผิดบางอย่างผู้กระทำผิดจะได้รับการลงโทษโดยวิธีประจานให้ได้รับความอับอาย ต่อมาเมื่อมนุษย์เริ่มมีความเจริญขึ้น ก็มองเห็นว่าโทษในลักษณะที่กล่าวมาแล้วนั้น เช่น การทำให้บาดเจ็บ การทำให้เลือดออก หรือการเนรเทศออกไปนอกประเทศ มิได้เป็นผลดีต่อบุคคลผู้ถูกลงโทษ หรือ

ชุมชนที่ถูกหลงโทษนั้นแต่ประการใด วิธีการลงโทษจึงได้รับการพิจารณาได้เปลี่ยนแปลง โดยใช้วิธีคุมขังไว้ในห้องแคบ ๆ การดำเนินการดังกล่าวนี้ นักโทษจะต้องหาค่าใช้จ่าย และอาหารการกินของตนเอง นักโทษคนใดที่พอมีทรัพย์สินอยู่บ้างก็พอจะทนการลงโทษในลักษณะนี้ได้ ส่วนนักโทษที่ยากจน ก็อาศัยการใช้แรงงานความยุ่งยากการลงโทษในลักษณะนี้ ได้เกิดขึ้นในเรือนจำในประเทศต่าง ๆ

ต่อมาได้มีการปรับปรุงแก้ไขการคุมขังในด้านต่างๆ เช่น สภาพความเป็นอยู่ด้านอาหารการกิน ที่อยู่ ยารักษาโรค การสุขภาพอนามัยและด้านอื่นๆ ให้ดียิ่งขึ้น สำหรับประเทศไทย เดิมงานราชทัณฑ์เป็นการลงโทษผู้กระทำผิด หรืออาชญากรด้วยการปฏิบัติให้อาชญากรได้รับความทุกข์ทรมาน และมีความมุ่งหมายไปในทางแก้แค้นตอบแทนให้สาสมกับความผิดที่ผู้นั้นได้กระทำขึ้น ซึ่งมักใช้วิธีขังมากกว่าวิธีการลงโทษแบบอื่นๆ แม้ในระยะหลังๆ จะใช้วิธีนำตัวผู้กระทำผิดไปคุมขังในเรือนจำ ก็มีวัตถุประสงค์ให้อยู่ในขอบเขตจำกัดเพียงเพื่อมิให้อาชญากรหลบหนี เจ้าพนักงานเรือนจำจึงมักใช้อุปกรณ์ที่จะพันธนาการอาชญากรให้เช็ดหลาบ และเป็นการป้องกันมิให้ผู้อื่นถือเป็นเยี่ยงอย่าง แต่อย่างไรก็ดีการลงโทษอย่างหนักแก่อาชญากรดังกล่าวนี้ ไม่ได้มีผลอย่างสมบูรณ์ เหตุร้ายหรืออาชญากรยังคงเกิดขึ้นเสมอไม่มีวันสิ้นสุด

การลงโทษอาชญากรที่กระทำผิด และได้ออกให้เกิดความเดือดร้อนแก่สังคมนั้น เป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นด้วยความสมัครใจของผู้กระทำผิดเองบุคคลผู้นั้น จะต้องรับผิดชอบแต่เพียงผู้เดียวการลงโทษเป็นเครื่องมือ หรือมาตรการสำคัญในการควบคุมพฤติกรรมของมนุษย์ โดยเน้นที่ฐานความผิดมากกว่า การจะศึกษาทำความเข้าใจถึงสาเหตุที่กระทำผิดต่อกฎหมายบ้านเมือง ตามแนวคิดใหม่จึงมีการทำความเข้าใจสาเหตุของการกระทำผิดย้อนกลับไปถึงสภาพครอบครัวและการเลี้ยงดู รวมถึงการศึกษาด้วย โดยการที่พ่อแม่ติลูกลูกนั้นนับว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้อง เป็นการสร้างความเป็นธรรมให้เกิดขึ้นในครอบครัว เพราะพ่อแม่ย่อมมีเหตุผลที่ดีเสมอในการลงโทษลูก เมื่อบุคคลเข้าศึกษาในโรงเรียน โรงเรียนก็มีข้อบังคับกฎของโรงเรียน ที่ทำงานของแต่ละคนก็มีกฎข้อบังคับทั้งสิ้น กฎหมายเป็นข้อบังคับที่บัญญัติถึงลักษณะความผิดว่าเป็นอย่างไร มีรายละเอียดและสาระสำคัญอย่างไรก็อธิบายไว้ ส่วนในวรรคต่อมาก็จะพูดถึงโทษว่าขั้นสูงเท่าใดขั้นต่ำเท่าใด กฎหมายอาญาทุกมาตราจะมีกำหนดไว้เช่นนี้ใครทำผิดอย่างไรก็จะลงโทษตามที่กำหนดไว้ไม่มีอคติไม่มีอภิสิทธิ์ให้แก่ผู้ใด ทุกคนจะได้รับการปฏิบัติอย่างเสมอหน้ากัน ถือว่าการลงโทษนั้นเป็นการแทรกแซงเสรีภาพของคนในฐานะที่คนๆ นั้น ละเมิดเสรีภาพของผู้อื่น เป็นการปฏิบัติที่สมาชิกในสังคมรับรู้ล่วงหน้าแล้ว การลงโทษเป็นมาตรการที่จะคุ้มครองสมาชิกในสังคม

ไม่ให้เบียดเบียนรังแกกัน และความรู้สึกที่เกิดความชิงชังต่อสังคม ต่อมางานราชทัณฑ์ก็ได้พัฒนาขึ้นมาตามลำดับ ปัจจุบันเจตนาหรือความมุ่งหมายของงานราชทัณฑ์ได้แปรเปลี่ยนจากการแก้แค้นตอบแทนมาเป็นการแก้ไข โดยมุ่งเน้นหนักไปในการให้การศึกษอบรมแก้ไขจิตใจผู้ต้องขังให้ประพฤติตนเป็นพลเมืองดี โดยมีความเชื่อว่าการแก้ไขพฤติกรรมของผู้ต้องขังนั้นจะต้องดำเนินการและปฏิบัติต่อผู้ต้องขังอย่างมีมนุษยธรรม และจัดสภาพความเป็นอยู่ในเรือนจำ ไปในทางส่งเสริมชักจูงใจให้ผู้ต้องขังเกิดความรู้สึกว่ายังเป็นสมาชิกที่มีคุณค่าต่อสังคม ทั้งนี้เพราะผู้ต้องขังที่เข้ามาอยู่ในเรือนจำ นอกจากจะมีชีวิตความเป็นอยู่ผิดปกติจากบุคคลทั่วไปแล้ว การที่ต้องอยู่ในสถานที่ ซึ่งมีขอบเขตจำกัด ต้องประพฤติตนอยู่ในระเบียบวินัยของเรือนจำ ผู้ต้องขังยังเป็นผู้ที่มีความทุกข์ทรมานอย่างแสนสาหัสทางด้านจิตใจ เนื่องจากต้องถูกแยกจากครอบครัวบุตรสามีหรือภรรยา มีความวิตกกังวลในชีวิตความเป็นอยู่ของครอบครัว ส่งผลกระทบอย่างสำคัญต่อการตอบสนอง ด้านปัจจัย 4 ได้แก่ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค ซึ่งเป็นความต้องการพื้นฐานของมนุษย์อย่างเพียงพอ เมื่อเข้ามาอยู่ในวงจรชีวิตที่แตกต่างจากคนข้างนอกก็ทำให้เกิดการเรียนรู้ภายในเรือนจำทั้งในสิ่งที่ดีและไม่ดี เช่นการได้รับการศึกษาเพิ่มขึ้น การได้รับการอบรมแก้ไขฟื้นฟูจิตใจ การฝึกวิชาชีพ ซึ่งสามารถนำไปประกอบอาชีพภายนอกได้ สิ่งที่ไม่ดีเช่น การเรียนรู้รูปแบบพฤติกรรมที่ไม่ดีของเพื่อนที่กระทำคามผิดแต่ละคดี เช่น รู้เรื่องวิธีเสพยาเสพติด วิธีการหรือแผนการประกอบอาชญากรรม การเรียนรู้พฤติกรรมที่เอาตัวรอด สุดท้ายก็จะได้รับสมญานามว่าเป็นพวกเก๋าคูก ซึ่งเป็นพวกที่เข้าออกเรือนจำเพราะไม่รู้ว่าจะทำอะไร ประกอบอาชีพสุจริตก็ไม่ได้เพราะถูกสังคมตีตราว่าเป็นคนผิดสังคมไม่ให้การยอมรับจึงเป็นปัญหาเรื้อรังทำให้คนกระทำผิดซ้ำ

ปัจจุบันสังคม ขยายเติบโตมากขึ้น มีปริมาณซับซ้อนมากขึ้นและคนแก่เริ่มมากขึ้น คนคิดเอาเปรียบกันเบียดเบียนกันก็เพิ่มมากขึ้น การควบคุมประพฤติของคนด้วยศาสนาจารีตประเพณีไม่ได้ผลแน่นอนจริงจึงจึงมีการกระทำผิดกฎหมายหลายรูปแบบ และทำให้ต้องได้รับโทษตามกฎหมายบ้านเมือง

เท่าที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ผู้ต้องขังเป็นผู้กระทำผิดต่อกฎหมายอาญาโดยเจตนา และมีระดับความรุนแรงแตกต่างกันไป ผู้กระทำผิดจะต้องได้รับโทษเพื่อเป็นการตอบแทนผลการกระทำนั้น แม้ในความจริงผู้กระทำผิดจะรู้ถึงความผิดและโทษที่ตนได้กระทำไปหรือไม่ก็ตาม

2. แนวคิดเกี่ยวกับความต้องการพื้นฐานของมนุษย์

มาสโลว์ (1954, หน้า 80) ได้จำแนกความต้องการของมนุษย์จากความต้องการขั้นพื้นฐานไปจนถึงความต้องการขั้นสูงสุดไว้ 5 ชั้น จากชั้นต่ำไปสูง ซึ่งกล่าวโดยสรุปได้ดังนี้

1. ความต้องการทางร่างกาย เป็นความต้องการพื้นฐานลำดับแรกที่มีความจำเป็นต่อมนุษย์ในด้านปัจจัย 4 ได้แก่ อาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม และยารักษาโรค เรียกว่าเป็นความต้องการพื้นฐานของร่างกาย ในกรณีของคนทั่วไปจะมีปัจจัยที่ 5 เข้ามาเกี่ยวข้องด้วยคือ ความต้องการทางเพศ ถ้าความต้องการนี้ไม่ได้รับความตอบสนองแรงจูงใจอื่นก็ยากที่จะเกิดขึ้น
2. ความต้องการความมั่นคงและความปลอดภัย มนุษย์ทุกคนต้องการความมั่นคงและความปลอดภัยในการดำรงชีวิตและทรัพย์สิน
3. ความต้องการความเป็นเจ้าของ และความต้องการที่จะได้รับ จากบุคคลอื่นหรือต้องการความรัก มนุษย์เป็นสัตว์สังคมจึงต้องเข้าสังคมและรวมกลุ่มและถ้าได้มีส่วนร่วมหรือแสดงความมีเจ้าของในสิ่งใดก็จะทำให้เกิดความรับผิดชอบ รักหวงแหนในสิ่งนั้น และภูมิใจที่ได้รับการยอมรับจากบุคคลอื่นจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง
4. ความต้องการให้ตนเองมีศักดิ์ศรี และได้รับการยกย่องนับถือจากบุคคลอื่น เป็นความต้องการขั้นสูงของบุคคลที่ต้องการเกียรติชื่อเสียงศักดิ์ศรีการเคารพการยกย่องจากบุคคลอื่น อันก่อให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง
5. ความต้องการมีชีวิตที่สมบูรณ์ต้องการเป็นตัวของตัวเอง เป็นความต้องการขั้นสูงสุดของบุคคลที่จะมีลักษณะอันเด่นชัดของตนเองมีศักยภาพ และสามารถดำเนินชีวิตบรรลุเป้าหมายให้ประสบผลสำเร็จตามความต้องการ

เมื่อมาพิจารณาถึงความต้องการของมนุษย์แล้ว ตามความต้องการและความจำเป็น โดยธรรมชาติบังคับให้มนุษย์ต้องอาศัยอยู่รวมกันเป็นหมู่ เพราะการอยู่ลำพังคนเดียวย่อมไม่สามารถป้องกันชีวิตของตนให้รอดพ้นจากภัยอันตรายต่าง ๆ ได้ เมื่อมนุษย์มาอยู่รวมกันเป็นชุมชนจนเป็นประเทศ อันเริ่มจากครอบครัวซึ่งในสังคมครอบครัวก็มีการเชื้อบังคับ เคารพและเสียสละแก่กันและกัน ถ้ามองกว้างไปในสังคมก็จะมีขนบธรรมเนียมประเพณีเป็นกรอบให้คนปฏิบัติตาม ใครฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามหรือทำให้คนอื่นได้รับความเสียหายก็จะถูกเกลียดชังตำหนิและถูกลงโทษจากหมู่คณะโดยปกติในสังคมหรือชุมชนจะมีหัวหน้าปกครองโดยยึดหลักศาสนา เมื่อมีการขัดแย้งกันก็จะใช้ธรรมเนียมประเพณี และศาสนาเป็นกฎเกณฑ์ในการตัดสิน ทั้งนี้ก็เพื่อความสงบเรียบร้อย ชุมชนที่อยู่รวมกัน ด้วยเหตุนี้ข้อบังคับความประพฤติของมนุษย์จึงเกิดขึ้น สำหรับผู้ต้องขัง เป็น

เรื่องเห็นได้ชัดว่าส่วนใหญ่จะไม่ได้รับการตอบสนองในปัจจัยต่าง ๆ ซึ่งถือว่าเป็นการลงโทษ
อย่างหนึ่ง

3. ทฤษฎีการผูกมัดทางสังคม

นักสังคมวิทยาได้เสนอทฤษฎีที่ใช้ในการควบคุมสังคม ทฤษฎีนี้ได้อธิบายการกระทำของเด็กและเยาวชนโดยยึดประเด็นแนวคิดแห่งข้อผูกมัดเป็นสิ่งที่บุคคลจะต้องมีต่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม และบอกให้รู้ว่าความประพฤติเช่นไรเป็นความประพฤติเหมาะสม โดยได้กำหนดมิติที่เป็นข้อผูกมัดไว้ 4 ประการคือ

1. การผูกมัด การผูกมัดแสดงให้เห็นหลักการปรับตัวของบุคคลทั่วไป ซึ่งการที่บุคคลจะตัดสินใจแสดงพฤติกรรมออกมา บุคคลนั้นจะคาดการณ์ว่าเขาจะได้รับและต้องสูญเสียอะไร ถ้าบุคคลเหล่านั้นมีความสามารถในการปรับตัวทางสังคมสูง ของบุคคลที่มีงานดี บ้านดี ครอบครัวอบอุ่นและมาตรฐานสังคมในชุมชนดี โอกาสที่จะแสดงพฤติกรรมเบี่ยงเบนต่ำต่อการกระทำด้านอื่นๆ ถ้ามีเพียงเล็กน้อยจะไม่มีผลต่อพฤติกรรมเบี่ยงเบนเพราะว่าหลักในการปรับตัวต่ำ ดังนั้นการแสดงพฤติกรรมเบี่ยงเบนมีความเป็นไปได้ต่ำ

2. ความผูกพัน ปัจจัยสำคัญของการสร้างความรู้สึผูกพัน ได้แก่ การคาดการณ์ ผลตอบแทนของพฤติกรรมเบี่ยงเบน ความผูกพันด้านอารมณ์ของบุคคลที่แสดงออกกับสิ่งหนึ่ง เช่น "ฉันจะต้องตายถ้าไม่ได้พบกับแม่" เด็กและเยาวชนที่มีความผูกพันกับครอบครัวจะมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนลดลงครอบครัวที่มีความสัมพันธ์ภายในครอบครัวไม่ดีจะเกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบนมากกว่า ส่วนเด็กและเยาวชนที่มีความผูกพันกับครอบครัว ครู โรงเรียน และผู้นำศาสนาจะเกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบนต่ำ

3. การเกี่ยวข้อง ได้แก่ระยะเวลาที่บุคคลเริ่มเข้าร่วมกิจกรรมตามประเพณีนิยม นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน เช่น เล่นกีฬา เข้าโบสถ์ และมีการทำงานนอกเวลา ช่วยมิให้ไปเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเบี่ยงเบน

4. ความเชื่อของประชาชนต่อกฎหมายวัฒนธรรม มีความเป็นไปได้น้อยที่จะฝ่าฝืน ส่วนผู้ที่ไม่รู้สึกับ การลงโทษทางศีลธรรมจะมีการหยุดยั้งน้อย และการดึงดูใจให้เกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบน

จากทฤษฎีการผูกมัดทางสังคมนี้ สามารถนำมาใช้ในการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังได้คือ ผู้กระทำผิดซ้ำเป็นความเบี่ยงเบนที่เกิดจากความ ล้มเหลวของการควบคุมสังคม ซึ่งเกี่ยวข้องกับ

ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว ความรัก ความอบอุ่น และการได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนและความเชื่อของบุคคลในการยอมรับกฎระเบียบของสังคม

4. ทฤษฎีว่าด้วยกลไกของการควบคุมทางสังคม

ผู้ตั้งทฤษฎีนี้ได้อธิบายถึงพฤติกรรมของคนที่เราพบกฎหมาย และพฤติกรรมของคนที่เป็นเบงเบน กลไกที่ควบคุมตัวเรามีอยู่ 2 ระบบ คือ

1. ระบบควบคุมภายใน
2. ระบบควบคุมภายนอก

ระบบควบคุมภายใน คือสิ่งที่ทำให้ตัวเราเป็นตัวเราเอง เช่น มีความมั่นคงในอารมณ์ รับผิดชอบสูง มี คุณธรรม มีความอดทนสูงไม่ย่อท้อต่อความยากลำบาก มีเหตุผล สามารถหาเหตุผลลดความตึงเครียดให้แก่ตนเองได้

ระบบควบคุมภายนอก คือสิ่งที่อยู่ภายนอกตัวเราทำให้เรารู้ว่าสิ่งใดถูกสิ่งใดผิด สถาบันต่าง ๆ ในสังคมที่คอยให้เพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจให้บุคคลมีแนวประพฤติปฏิบัติ มีเป้าหมาย และมีความหวังมีโอกาสที่จะสมหวังในชีวิต มีการชี้แนะและมีการใช้ระเบียบวินัยที่มีประสิทธิภาพ

แรงที่ทำให้คนเราเป็นเบงเบน มี 3 ประการ

1. แรงกดดันทางสังคม
2. แรงดึงดูดทางสังคม
3. ความปรารถนาในใจหรือตัณหา

แรงกดดันทางสังคม เช่น ความยากจน การถูกเอาเปรียบ การขัดแย้งกัน การทะเลาะกันข้อห้ามต่าง ๆ ของสังคม สภาพความเป็นชนกลุ่มน้อย การขาดโอกาสที่จะประสบความสำเร็จในชีวิต

แรงดึงดูดทางสังคม เช่น การสูบบุหรี่ การเล่นเกมพนัน การโฆษณาขายของ ความเย้ายวนต่าง ๆ การโฆษณาชวนเชื่อ

ความปรารถนาในใจหรือตัณหา เช่น ความต้องการต่าง ๆ ความวิตกกังวลหรือความอิจฉาริษยา ความผิดหวัง และความรู้สึกว่าตนเองต่ำต้อย

สิ่งที่มีอิทธิพลในสังคมดังที่กล่าวข้างต้น เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้คนเรากระทำความผิดหรือมีพฤติกรรมเบงเบน คือสามารถใช้อธิบาย ถึงสาเหตุที่คนกระทำความผิด เช่น ความผิดเกี่ยว

ทรัพย์ ผู้กระทำผิดเกือบทั้งหมดมีความกดดันทางสังคม คือ ความยากจน และการศึกษาวิจัยถึงการกระทำผิดของหญิง ในความผิด 3 ประเภท คือ ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ก็เพราะความยากจน ประกอบกับสามีไม่มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ซึ่งก็เป็นระบบควบคุมภายในของทฤษฎีนี้ หรือการกระทำผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายก็มีสาเหตุมาจากความโกรธแค้น ความอิจฉาริษยา และความผิดหวัง

5. ทฤษฎีประทับตรา

จุดกำเนิดของทฤษฎีประทับตรา สามารถสืบสาวไปได้จนถึงผลงานการเขียนของ Tanenbaum ใน ปี ค.ศ.1938 ที่เป็นนักอาชญาวิทยาและเป็นคนแรกที่ริเริ่มใช้คำว่า "การระบายสีสรรแห่งความชั่วร้าย" เพื่ออธิบายพฤติกรรมอาชญากร กล่าวคือ ในแง่ทฤษฎีนี้ แม้พฤติกรรมอาชญากรจะเป็นสิ่งชั่วร้าย แต่ที่ชั่วร้ายไปกว่านั้นก็คือ การที่สังคมพยายามผลักดันให้อาชญากรหรือผู้กระทำผิด ถลาลึกลงไปในทางที่เป็นภัยต่อส่วนรวมมากยิ่งขึ้น จนไม่อาจหรือไม่ยอมเปิดโอกาสให้บุคคลที่ประพฤติดีปรับตัวเป็นพลเมืองดี ในงานของ Tanenbaum ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมเบี่ยงเบน โดยพิจารณาถึงบทบาทของคนประเมิน กระบวนการที่สังคมพยายามชี้ให้เห็นว่าพฤติกรรมที่เด็กกระทำ เป็นสิ่งไม่ดีควรถูกต่อต้าน และสังคมชี้ให้เห็นว่าเด็กทำเลวร้าย นั่นคือ ทำให้เห็นว่าเด็กเลวร้ายที่กระทำเช่นนี้ แทนที่จะมองที่พฤติกรรมนั้นก็กลายเป็นมองว่า เด็กไม่ดี และผลที่ตามมา คือเด็กจะถูกแยกโดดเดี่ยวออกจากสังคม และมองตนเองตามที่สังคมนิยามว่าเป็นเด็กเลว

Lemert (1967, pp. 17) ได้เขียนหนังสือเรื่อง Social Pathology ซึ่งถือว่าเป็นหนังสือที่ได้รับความนิยมมาก โดยเขาพยายามที่จะเสนอทฤษฎีการเบี่ยงเบนทางสังคมวิทยาอย่างเป็นระบบ และสามารถอธิบายพฤติกรรมเบี่ยงเบนได้ทุกอย่าง เขาเสนอความเบี่ยงเบนออกเป็น 2 ประเภท คือ ที่เป็นพฤติกรรม และที่เป็นบุคคลความเบี่ยงเบนประเภทแรกที่เป็นพฤติกรรมก็คือการกระทำที่แสดงออกซึ่งเบี่ยงเบนไปจากบรรทัดฐานที่สังคมนั้น ๆ ยึดถืออยู่ ส่วนความเบี่ยงเบนประเภทที่สองที่เป็นบุคคลคือเอกลักษณ์นั้นคือ ทุกคนจะมีเอกลักษณ์ของผู้เบี่ยงเบนก็ต่อเมื่อเขารับรู้จากการปฏิสังสรรค์ และเกิดการตกผลึกซึ่งเท่ากับความเป็นตัวตนเดิม หรืออัตตะเดิม ได้รับการพัฒนาเป็น อัตตะใหม่ ซึ่งเป็นอัตตะของผู้เบี่ยงเบน

การเสนอความเบี่ยงเบน 2 ประเภทนี้ทำให้มองการเบี่ยงเบนออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ การเบี่ยงเบนขั้นปฐมภูมิ (Primary Deviance) และการเบี่ยงเบนขั้นทุติยภูมิ (Secondary Deviance) ✓

Lemert ได้วิเคราะห์ให้เห็นความแตกต่างระหว่างการเบี่ยงเบนปฐมภูมิ และการเบี่ยงเบนทุติยภูมิ โดยอย่างแรกเป็นการกระทำความผิด ซึ่งเกิดขึ้นโดยอิทธิพลต่าง ๆ ทางสังคม วัฒนธรรม และจิตใจ ส่วนอย่างหลังเป็นความผิดที่เกิดขึ้นโดยผู้กระทำคนเดียวเท่านั้น ได้รับการตอบโต้จากสังคมมากพอที่จะกระทบกระเทือนจิตใจของเขาเพราะได้ถูกประทับตราจนกระทั่งต้องเปลี่ยนแปลงทัศนคติตนเองไปในทางเลวที่สุดในที่สุด

นอกจากนี้ Lemert ได้แยกแยะระหว่างการเบี่ยงเบนปฐมภูมิ กับการเบี่ยงเบนทุติยภูมิ โดยกล่าวว่า พฤติกรรมใด ๆ ที่สังคมนิยามว่า เบี่ยงเบน แต่ผู้กระทำมิได้ให้นิยามเช่นนั้นด้วย ถือว่าเป็นความเบี่ยงเบนขั้นปฐมภูมิ ความเบี่ยงเบนนี้จึงเป็นเรื่องความขัดแย้งทางค่านิยม ความคิด ความเชื่อระหว่างผู้ประทับตรา โดยคนส่วนใหญ่ในสังคมให้บรรทัดฐานของสังคมเป็นเครื่องตัดสิน พฤติกรรมผู้ถูกประทับตราว่า มีความเบี่ยงเบนพฤติกรรมไปจากบรรทัดฐานของคนส่วนใหญ่ในสังคม ส่วนการเบี่ยงเบนทุติยภูมิ เป็นพฤติกรรมเบี่ยงเบนที่ผู้กระทำนำมาใช้เพื่อป้องกันตนเอง โดยมีเป้าหมายในการตั้งรับการตอบโต้ของสังคมที่มีต่อพฤติกรรมเบี่ยงเบนของตนในขั้นต้น กล่าวโดยย่อ การเบี่ยงเบนทุติยภูมิก็คือ การที่บุคคลยอมรับสถานภาพเบี่ยงเบนซึ่งสังคมกำหนดให้ ปฏิกริยาตอบโต้ จากสังคมต่อผู้กระทำผิดนี้ ไม่ได้เป็นการกระทำครั้งเดียวในเวลาเดียว แต่หากเป็นการกระทำหลายครั้งหลายคราว และมักมีลักษณะต่อเนื่องเป็นลูกโซ่

นักสังคมวิทยาซึ่งมีแนวความคิดนี้จึงใช้คำว่า "กระบวนการ" ในการอธิบายปรากฏการณ์ที่ทำให้คนดี ๆ กลายเป็นคนเลว ซึ่งมีอยู่ 2 กรณีด้วยกัน คือกระบวนการที่ทำให้ผู้กระทำผิดกลายเป็นอาชญากร กระบวนการประทับรอยมลทิน หรือจำเลยบางคนที่เป็นคนดี ได้รับการปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม หรือเกินสมควรกว่าเหตุ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการจับกุมคุมขัง จนกระทั่งทำให้เกิดความรู้สึกเคียดแค้น ชิงชังสังคมไปในที่สุด และเมื่อพ้นคดีหรือพ้นโทษไปแล้วก็มักจะดำเนินชีวิตไปในทางที่เป็นปฏิปักษ์สังคม ส่วนกระบวนการหลังเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการที่ทำให้ผู้กระทำผิดไปในทางก้าวร้าวต่อสังคม

2 กระบวนการนี้กล่าวโดยย่อ คือ ถ้าเป็นกรณีที่ถูกกล่าวหา (ไม่ว่าภายหลังได้ผลออกมาว่ากระทำจริงหรือไม่) ได้รับความเจ็บแค้นที่ได้รับการปฏิบัติจากเจ้าหน้าที่อย่างไม่เป็นธรรม ก็จะเป็นเรื่องกระบวนการที่ทำให้ผู้กระทำความผิดกลายเป็นอาชญากร แต่ถ้าเป็นกรณีที่ผู้กระทำ

ความผิดไม่ได้เคียดแค้น แต่ไม่สามารถเข้าร่วมสังคมกับพลเมืองดีได้อย่างสงบสุข เพราะเนื่องจากสังคมภายนอกไม่ให้อภัยหรือคิดว่ามีมลทินติดตัว เช่น ไม่มีใครรับเข้าทำงานมีคนตั้งข้อรังเกียจไม่ไว้เนื้อเชื่อใจ จะเป็นเรื่องของกระบวนการการประทับรอยมลทิน ในค.ศ.1962 Kitsuse ได้อุทิศผลงานของเขาให้กับทฤษฎีประทับตรา ในการศึกษาเกี่ยวกับธรรมชาติของปฏิกิริยาตอบโต้ทางสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเขาได้มุ่งศึกษาการที่สังคมตอบโต้ต่อพวกลักเพศ (Homosexuality) ด้วยวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ประชากรของการวิจัยในกรณีนี้ ได้แก่ นักศึกษามหาวิทยาลัยในสหรัฐอเมริกา จากผลการวิจัย Kitsuse ได้สรุปว่าไม่ว่ากรณีใด การตัดสินความเบี่ยงเบนนั้นต้องใช้กระบวนการ Retrospective Interpretation ซึ่งเป็นกระบวนการที่คนตีความต้องติดตามพฤติกรรม และตีความข้อมูลใหม่ ๆ ของผู้ให้ข้อมูลอยู่ตลอดเวลา โดยพิจารณาว่าบุคคลผู้ให้ข้อมูลมีความเบี่ยงเบนทางเพศหรือไม่ และกระบวนการที่มีใช้จะมีเพียงเฉพาะการประทับตราแบบไม่เป็นทางการเท่านั้นแต่ในการประทับตราแบบเป็นทางการก็มีกระบวนการ Retrospective Interpretation เช่นกัน ทั้งยังเป็นระบบและมีความชัดเจนกว่าด้วย

Kitsuse ได้อธิบายให้เห็นถึงความสำคัญของผู้ชมทางสังคม ที่มีผลกระทบต่อความเบี่ยงเบน ซึ่งเกิดจากกระบวนการปฏิสังสรรค์ทางสังคม โดยเขาชี้ให้เห็นถึงกระบวนการทางสังคมที่นิยามความเบี่ยงเบนไว้เป็น 3 ขั้นตอน (Kitsuse, 1962, pp. 248)

1. ตีความพฤติกรรมในฐานะเบี่ยงเบน
2. นิยามบุคคลผู้ซึ่งมีพฤติกรรมดังกล่าวว่า เป็นผู้เบี่ยงเบนประเภทหนึ่ง
3. นำบุคคลเหล่านั้นไปสู่การปฏิบัติต่อ ในลักษณะที่เหมาะสมสำหรับผู้เบี่ยงเบนประเภท

นั้น ๆ

จะเห็นว่าขั้นตอนต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเป็นขั้นตอนต่อเนื่อง แต่ละขั้นตอนจะมีเงื่อนไขสำคัญเกิดขึ้น ซึ่งกระบวนการทางสังคมที่นิยามให้บุคคลกลายเป็นผู้เบี่ยงเบนนั้น จึงไม่ใช่เกิดจากการละเมิดกฎเกณฑ์ทางสังคมแต่เป็นกระบวนการของผู้ชมทางสังคมนิยามประทับตราและปฏิบัติต่อบุคคลที่ละเมิดกฎว่าเป็นผู้เบี่ยงเบน รูปแบบต่าง ๆ ของพฤติกรรม ไม่ได้แยกตามความแตกต่างของผู้เบี่ยงเบน แต่การตอบสนองของสมาชิกในสังคมเป็นผู้ชี้ตีความพฤติกรรมว่าเป็นผู้เบี่ยงเบน ซึ่งทางสังคมวิทยาเห็นว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงบุคคลเข้าสู่การเป็นผู้เบี่ยงเบน จะเห็นได้ว่าพฤติกรรมที่ขัดแย้งกับบรรทัดฐานอาจเป็นพฤติกรรมที่ถือว่าไม่เบี่ยงเบนก็ได้ถ้าพฤติกรรมนั้นยังไม่ถูกค้นพบ และไม่มีปฏิกิริยาโต้ตอบของผู้คนทางสังคมต่อพฤติกรรมนั้น ดังจะเห็นได้จาก ในระดับสังคมแม้จะมีบรรทัดฐานทางสังคมที่ได้ควบคุมพฤติกรรมของผู้คนในสังคม ผู้ละเมิดกฎหมายจะ

ไม่ถูกรับรู้ว่าเป็นผู้เบี่ยงเบนถ้ายังไม่ถูกค้นพบ การละเมิดกฎหมายจึงตัดสินหรือกำหนดว่า พฤติกรรมใดเบี่ยงเบนหรือไม่เบี่ยงเบนจนกว่าตัวแทนที่ควบคุมสังคม โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ตำรวจ จะจับกุมผู้ละเมิดบรรทัดฐานหรือละเมิดกฎหมาย บุคคลผู้นั้นจึงกลายเป็นผู้เบี่ยงเบนหรือ อาชญากร สังคมจึงกำหนดพฤติกรรมบางประเภทว่า เป็นพฤติกรรมเบี่ยงเบนและถูกประหัตประหาร ในแง่ของทฤษฎีประหัตประหารว่า พฤติกรรมเบี่ยงเบนนั้น ได้แก่ พฤติกรรมที่ต้องอาศัย ความสนใจ จากหน่วยงานการควบคุมของสังคม หรือกลุ่มสังคมว่าเป็นพฤติกรรมที่ควรจะได้รับ การแก้ไขหรือ ทำอย่างใดอย่างหนึ่ง ในความเห็นของกลุ่มสังคมจะเป็นพฤติกรรมที่มีได้เกิดมาจากรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งของผู้เป็นเจ้าของ หากแต่ว่าก่อขึ้นมาจากกลุ่มสังคมในฐานะเป็นผู้ฟัง หรือผู้คอยดูการ แสดงทั้งโดยตรงและทางอ้อม ดังนั้นตัวแปรถึงปัจจัยที่เกิดขึ้นในเรื่องของพฤติกรรมเบี่ยงเบนนี้ จึง มาจากกลุ่มบุคคลในสังคมมากกว่าตัวผู้เป็นเจ้าของพฤติกรรมนั้น ๆ กลุ่มสังคม ได้สร้างความ เบี่ยงเบนขึ้นมา โดยการสร้างกฎเกณฑ์การละเมิดกฎเกณฑ์ดังกล่าว ก่อให้เกิดความเบี่ยงเบนโดย ใช้ กฎเกณฑ์เหล่านั้น ต่อบุคคลที่มีพฤติกรรมละเมิดดังกล่าว และประหัตประหารพวกเขาเป็นคนนอก คอกจากจุดยืนนี้ความเบี่ยงเบนจึงไม่ใช่ลักษณะของการกระทำที่บุคคลกระทำ แต่เป็นผลตามมา ของการใช้กฎเกณฑ์กับการลงโทษของคนอื่น ๆ ที่มีต่อการกระทำผิด ผู้ที่เบี่ยงเบนก็คือ บุคคลผู้ซึ่ง การประหัตประหารถูกใช้เป็นผลสำเร็จ ดังนั้น พฤติกรรมที่เบี่ยงเบนก็คือ พฤติกรรมที่คนอื่นประหัต ประหาร

การที่กล่าวว่ากลุ่มสังคมเป็นผู้สร้างความเบี่ยงเบนขึ้นมา ไม่ใช่หมายถึงว่าสังคมเป็น สาเหตุของการเบี่ยงเบนแต่หมายถึงกลุ่มทางสังคมสร้างความเบี่ยงเบนขึ้นมาในแง่กลุ่มเป็นผู้สร้าง กฎเกณฑ์ขึ้นมาชุดหนึ่ง (การสร้างกฎเกณฑ์ทำให้เกิดการมองการเบี่ยงเบน) และใช้กฎเกณฑ์เหล่านี้ ไปประหัตประหารคนทำให้คนกลายเป็นผู้เบี่ยงเบน นั่นคือผู้ที่ละเมิดกฎเกณฑ์ถูกมอบเอกลักษณ์ จากกฎเกณฑ์ทางสังคมนั่นเอง

Becker เชื่อว่า การเบี่ยงเบนไม่เกี่ยวกับคุณภาพของพฤติกรรม แต่เกี่ยวข้องกับผลจาก ปฏิกริยาตอบโต้จากสังคม ดังนั้น การประหัตประหารจะเกิดขึ้นหรือไม่ขึ้นอยู่กับ

1. เวลาที่มีการกระทำผิด
2. มีผู้กระทำผิดและมีผู้ตกเป็นเหยื่อ
3. การรับรู้ของสังคมนั้น ต่อผลของการกระทำผิด

มีข้อสังเกตว่า สังคมนั้นไม่เพียงแต่ลงโทษผู้ที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนเท่านั้น แต่ยังห่างเหิน จากผู้ที่ยังเบี่ยงเบนอีกด้วย (ตามความเป็นจริงแล้วถือว่าผู้ที่กระทำความผิดเป็นคนนอกคอก เป็น

คนสารเลว คบไม่ได้ เป็นคนขี้คุก ฯลฯ แล้วแต่จะเรียก) เมื่อเป็นดังนี้ก็เท่ากับเพิ่มแรงกดดันให้ ผู้กระทำผิดมากขึ้นเป็นเงาตามตัวด้วย (Silver, 1981, pp. 73) จากจุดยืนนี้ชี้ให้เห็นว่า ความ เบี่ยงเบนไม่ใช่คุณสมบัติของการกระทำที่บุคคลได้ก่อขึ้น แต่เป็นผลจากการใช้กฎเกณฑ์ของคน อื่น ๆ หรือกลุ่มสังคมว่าเป็นผู้ละเมิด นั่นคือ เท่ากับว่าพฤติกรรมต่าง ๆ มีอยู่แล้ว หลังจากทีระบุง กฎเกณฑ์แล้วจึงนำไปตัดสินและผู้ที่ยเบี่ยงเบนก็คือ ผู้ที่คนอื่นประทับตรากระทำผิดมาแล้ว ซึ่งทำให้ เขาเหล่านั้นแทบจะหมดหวังที่จะกลับตัวเป็นพลเมืองดี ไม่สามารถเข้ากับสังคมส่วนใหญ่ได้ดี เหมือนดังเดิมได้ ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเจนก็คือ คนที่เคยติดคุกมาแล้ว คนติดยาเสพติด คนขี้ขโมย ฯลฯ คนเหล่านี้มักจะถูกเรียกว่า ไอ้คนขี้คุก สิงห์เฮโรอีน หัวขโมย ฯลฯ เหตุนี้จึงบังเกิดผลภายหลัง ซึ่งสามารถทำนายได้โดยตัวของมันเองว่าเขาเหล่านั้นมีโอกาสที่จะกลับไปกระทำความผิดอีก ซึ่ง Becker ได้อธิบายไว้ดังนี้

“การปฏิบัติต่อบุคคลหนึ่งราวกับเขาเป็นผู้เบี่ยงเบนไปเสียทุกอย่างทุกอย่าง ทั้ง ๆ ที่เขา เบี่ยงเบนไปบางสิ่งบางอย่างก่อให้เกิดการทำนายที่บรรลุผลได้ในตัวเอง การปฏิบัติอย่างนั้นก่อให้เกิด กลไกในหลาย ๆ อย่างรวมกัน ผลักดันให้เขากลายเป็นคนที่มึลลักษณะตรงกับภาพที่คนอื่นวาด ไว้ หลังจากที่ถูกคนอื่น ๆ ระบุว่า เป็นคนเบี่ยงเบนแล้วคนที่ตกอยู่ในฐานะเช่นนั้น ก็มักจะถูก ตัดขาดออกจากความสัมพันธ์ทางสังคม กับกลุ่มพลเมืองดีที่เคยมีมาแต่ก่อนเมื่อถูกจับกุม เขาจะ ได้รับการปฏิบัติที่สอดคล้องกับการที่คนอื่นเชื่อว่า ทำไมเขาจึงเป็นเช่นนั้น และการปฏิบัติเช่นนั้นเอง อาจทำให้เขาเบี่ยงเบนมากยิ่งขึ้นไปอีกในภายหลัง” (Becker, 1963, pp. 193)

หลังจากผู้ที่ยเบี่ยงเบนหรือผู้กระทำความผิดได้ถูกประทับตรา จนกลายเป็นผู้มีรอยมลทิน แล้ว ทำให้พวกนั้นมองตัวเองเป็นผู้เบี่ยงเบนตามนิยามของสังคม และพัฒนาตัวเองเข้าสู่การยอมรับ เอกลักษณะของผู้เบี่ยงเบน และมีการปฏิสังสรรค์ระหว่างผู้เบี่ยงเบนหรือผู้กระทำผิดด้วยกันเอง Becker กล่าวว่ “ผลของการประทับตราได้แสดงให้เห็นถึงอิทธิพลของกลุ่มทางสังคมของ ผู้เบี่ยงเบนว่าเป็นเงื่อนไขสำคัญที่เสริมย้าให้ผู้ที่ถูกนิยามกลายเป็นผู้เบี่ยงเบนเร็วขึ้นหรือง่ายขึ้น”

นอกจากนี้แล้ว Becker ยังอ้างถึงผลงานของเขาว่า “แม้ผู้เบี่ยงเบนจะพยายามทำตนว่า ไม่ใช่ผู้เบี่ยงเบนก็ตามแต่คนภายนอกทั่วไป ยังคงปฏิบัติต่อเขาเหมือนกับเขาเป็นพวกเบี่ยงเบน สิ่งนี้ทำให้เขากลับเข้าสู่สังคมได้ยาก ผลที่ตามมาก็คือเขาจะเข้าสู่กลุ่มเบี่ยงเบน และจะให้ ทัศนภาพและความเข้าใจเกี่ยวกับโลกที่เขาเผชิญอยู่และหาวิธีจัดการปัญหาที่เกิดขึ้นรวมทั้งให้ชุด ของกิจกรรมที่อยู่บนพื้นฐานของความเข้าใจแบบนี้ ความเป็นสมาชิกในกลุ่มที่เบี่ยงเบนด้วยกันจะ ทำให้เอกลักษณ์ของผู้เบี่ยงเบนของเขามั่นคงขึ้น”

โดยสรุปแล้ว สิ่งที่เบียงเบนจะต้องสัมพันธ์กับบรรทัดฐานกลุ่มหรือสังคม และมีใช้ลักษณะที่ติดตัวมาแต่กำเนิด Becker เน้นว่ากลุ่มทางสังคมเป็นผู้สร้างพฤติกรรมเบียงเบนโดยสร้างกฎเมื่อฝ่าฝืนก็เกิดการเบียงเบนหรือการนำกฎมาใช้กับคนบางคน และเรียกคนเหล่านั้นว่าคนนอกคอก ดังนั้น การเบียงเบนมิใช่คุณภาพของการกระทำของคนแต่เป็นผลของการที่คนนำเอากฎมาใช้และประนามผู้ที่ไม่ทำตามกฎว่าเป็นผู้เบียงเบนเพราะฝ่าฝืนกฎ

คนเราอาจมีพฤติกรรมเบียงเบนชั่วคราวหรือประจำก็ได้ นานเท่าที่ความเบียงเบนนั้น ยังไม่รู้ไปถึงคนอื่น เราก็ยังคงเป็นคนปรกติในสังคม แต่เมื่อใดก็ตามความเบียงเบนนั้นเกิดเปิดเผยออกมาและคนอื่นไม่ยอมรับเขาจะถูกประทัประตราว่าเป็นคนผิดปกติ ซึ่งกลุ่มทางสังคมเป็นผู้ให้สถานภาพหรือเอกลักษณ์นี้แก่บุคคลนั้นนั่นเอง เมื่อเขาอยู่ในฐานะคนนอกคอกเขาจะถูกตัดออกจากกลุ่มซึ่งอาจทำให้เขามีพฤติกรรมเบียงเบนมากยิ่งขึ้น พฤติกรรมนี้จะรุนแรงและเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพจนที่สังคมมองคนที่ถูกประทัประตราว่าเป็นพวกก่ออาชญากรรม คนซี้ด หิวขโมย ฯลฯ อาจจบลงด้วยการตักงานถูกบีบบังคับให้ทำงานที่ผิดกฎหมายหรือไม่ได้รับการยกย่องนับถือจากกลุ่มของเขา และท้ายที่สุดคนพวกนี้ต้องเข้าไปอยู่ในกลุ่มของผู้เบียงเบนเพราะกลุ่มเบียงเบนจะสามารถให้ความคุ้มครองทางอารมณ์แก่คนที่เข้าไปอยู่ และให้กำลังใจในการทำพฤติกรรมเบียงเบนโดยไม่รู้สึกทุกข์ร้อนอีกต่อไป

ทฤษฎีประทัประตราพยายามจะชี้ให้เห็นว่า อาชญากรไม่ได้มีความแตกต่างจากผู้ที่ดีถือว่าเป็นอาชญากรแต่คนเป็นอาชญากร เพราะปฏิกิริยาทางสังคมต่างหากพฤติกรรมที่ดีถือว่าเป็นอาชญากร อาจถือว่าเป็นพฤติกรรมธรรมดา ในสถานการณ์หนึ่ง แต่ในอีกสถานการณ์หนึ่งอาจถือว่าเป็นพฤติกรรมเบียงเบนก็ได้ ดังนั้นปฏิกิริยาทางสังคมจึงนับเป็นเรื่องสำคัญมาก

ทฤษฎีการประทัประตราหรือตีตรานี้ ผู้วิจัยใช้ในการอธิบายการกระทำผิดซ้ำ เพราะผู้ต้องขังที่พ้นโทษไปแล้วมักจะถูกตีตราจากสังคม โดยการไม่ไว้วางใจ และไม่ยอมรับส่งผลให้ผู้พ้นโทษบางส่วนไม่มีทางออกและกลายเป็นผู้กระทำผิดซ้ำ

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

มีงานวิจัยจำนวนมากที่ศึกษาถึงสาเหตุ ของการกระทำผิดและกระทำผิดซ้ำของบุคคล ผู้วิจัยได้รวบรวมงานวิจัยที่เห็นว่าน่าจะเกี่ยวข้อง กับงานวิจัยชิ้นนี้ดังนี้

เสาวภา วัชรกิตติ (2521) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง สาเหตุของปัญหาเด็กและเยาวชน กระทำผิดพบว่าเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดส่วนมากเป็นผู้ที่มีการศึกษาต่ำ ไม่มีอาชีพหรือรายได้

คบเพื่อนเกเร มีมารดาหรือผู้ปกครองมีอาชีพเป็นกรรมกร ครอบครัวมีรายได้ต่ำ อยู่ในแหล่งเสื่อมโทรม อยู่ในเขตชุมชนหนาแน่น มีสถานเริงรมย์ ศูนย์การค้า ร้านอาหาร คอฟฟี่ ซ็อบ โรงน้ำชา สถานอาบอบนวด แหล่งยาเสพติด และมาจากครอบครัวที่มีสภาวะบ้านแตก คือพ่อแม่อาจจะแยกจากกัน หรืออยู่ด้วยกันแต่ขาดความปรองดองกัน

วีระชัย กรานคำยี่ (2524) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การกระทำผิดซ้ำในปี 2524 โดยศึกษาจากผู้ต้องหาในเรือนจำบางขวาง จังหวัดนนทบุรี และทัณฑสถานหญิงกลาง ซึ่งกระทำผิดซ้ำทั้งสิ้น 200 ราย พบว่าปัจจัยภูมิหลังและลักษณะของประชากรที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติได้แก่ ความใกล้ชิดทางศาสนา อายุ เพศ จำนวนบุตร และระดับการศึกษา ส่วนปัจจัยภายนอกที่มีผลกระทบต่อการกระทำผิดซ้ำได้แก่ภูมิลำเนาและบริเวณที่อยู่อาศัย ผู้ที่มีภูมิลำเนาในกรุงเทพมหานคร จะกระทำผิดซ้ำมากกว่าผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ต่างจังหวัด ผู้ที่มีที่อยู่อาศัยตามสลัม กระทำผิดซ้ำมากที่สุด และผู้ที่มีบริเวณที่อยู่อาศัยแบบห้องไร่ นา สวน จะกระทำผิดซ้ำน้อยที่สุด สำหรับระยะเวลาซึ่งอยู่ภายในเรือนจำครั้งแรกในระยะเวลาสั้นกระทำผิดซ้ำมากกว่าผู้ต้องโทษในเรือนจำครั้งแรกในระยะเวลาานานกว่า

อัจฉราพรรณ เทศะปุระณะ (2524) ได้ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์สาเหตุการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน ณ สถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลาง โดยศึกษาจากเด็กและเยาวชนกระทำผิดซ้ำ อายุ 7-25 ปี จำนวน 180 ราย พบว่าเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำมีการศึกษาต่ำและมีบิดามารดาที่ไม่มีการศึกษา อยู่ในลักษณะครอบครัวเดี่ยว มีพ่อแม่ลูกเช่าบ้านผู้อื่นอยู่ มีบ้านพักอาศัยเป็นไม้เก่าและอยู่ในบริเวณแหล่งเสื่อมโทรม มีจำนวนพี่น้องมาก มีรายได้ครอบครัวในระดับต่ำ เคยถูกจับกุมมาแล้วเกินกว่า 2 ครั้ง ความผิดครั้งแรก เป็นประเภทคดีเกี่ยวกับทรัพย์สินและศาลตัดสินให้ฝึกอบรมในระยะเวลา 8 - 12 เดือน การกระทำผิดซ้ำครั้งนี้เป็นครั้งที่สาม เป็นประเภทคดีเกี่ยวกับทรัพย์สินและฝึกอบรมเป็นระยะเวลานานกว่าครั้งแรก นอกจากนี้ยังพบว่าเด็กและเยาวชนกระทำผิดซ้ำเพศชายได้รับการเลี้ยงดูแบบรักน้อยแต่ควบคุมมาก มีการคบค้าสมาคมกับผู้มีความประพฤติเบี่ยงเบน มีความโน้มเอียงไปในทางปฏิบัติต่อกฎหมายเมื่ออยู่ในสถานฝึกอบรมครั้งแรกคบเพื่อนไม่ดีและมีแนวโน้มกระทำผิดซ้ำสูงขึ้น ประเภทคดีรุนแรงขึ้นลักษณะโทษหนักขึ้น ระยะเวลาการฝึกอบรมสูงกว่า ความผิดครั้งแรกมากกว่าหญิง

ลาวัตรี โพทุญ (2531) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่นำมาสู่การกระทำผิดซ้ำ ของสตรีพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลนำไปสู่การกระทำผิดซ้ำของสตรี คือ อายุ ระดับการศึกษาความ

ผูกพันในสถาบันศาสนาความศรัทธาในกระบวนการยุติธรรม ลักษณะในการประกอบอาชีพ สภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย ความยากลำบากในการตัดสินใจกระทำผิดครั้งแรก และการขอแสดงออกซึ่งความรุนแรง ปัจจัยเหล่านี้มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับการกระทำผิดซ้ำ โดยเฉพาะความยากลำบากในการตัดสินใจกระทำผิดครั้งแรก ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลมากที่สุดต่อการกระทำผิดซ้ำของสตรี อาจกล่าวได้ว่าเมื่อใดก็ตามที่สตรีได้ตัดสินใจกระทำผิด และผ่านประสบการณ์ครั้งแรกมาแล้ว ก็เป็นการง่ายในการตัดสินใจที่จะกระทำผิดในครั้งต่อไป

ประวุฒิ ถาวรศิริ (2532) ศึกษาเรื่องกระทำผิดซ้ำ ของผู้ต้องขังหญิงว่า ผู้ต้องขังหญิงที่กระทำผิดซ้ำส่วนใหญ่เป็นหม้าย มีอายุระหว่าง 26-35 ปี มีการศึกษาน้อย ก่อนกระทำผิดมีอาชีพรับจ้าง มีรายได้ต่ำ มีนิสัยชอบสูบบุหรี่ อาศัยอยู่ในแหล่งสลัมสมาชิกในครอบครัวรักใคร่กันดี ส่วนใหญ่กระทำผิดครั้งแรกในความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด มีสาเหตุเนื่องจากรายได้น้อยไม่พอใช้ถูกศาลจำคุกไม่เกิน 1 ปี กระทำผิดซ้ำหลังจากได้รับการปลดปล่อยในระยะเวลาไม่เกิน 1 ปี โดยกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด เนื่องจากรายได้น้อยไม่พอใช้ การกระทำความผิดโดยมิได้ไตร่ตรองไว้ก่อน และถูกศาลลงโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี

ประหยัด พวงจำปา (2537) ในงานวิจัยชื่อ ปัจจัยทางสังคมที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ถูกคุมประพฤติพบว่า การคบเพื่อนลักษณะชุมชนที่อยู่อาศัยของผู้ถูกคุมประพฤติมีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำส่วนความสัมพันธ์ภายในครอบครัวฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายคุมประพฤติ ระดับการศึกษา และอายุของผู้ถูกคุมประพฤติ ไม่มีความสัมพันธ์ต่อการกระทำผิดซ้ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

งานวิจัยทั้ง 6 ชิ้น ข้างต้นช่วยเสนอภาพกว้าง ๆ ของสาเหตุของการกระทำผิดและการกระทำผิดซ้ำ ซึ่งผู้วิจัยจะได้ถือเป็นกรอบในการวิจัยต่อไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แนวคิดทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เข้ามาช่วยในการศึกษาวิจัยในเรื่องของรูปแบบการกระทำผิดในการกระทำผิดครั้งแรก และการกระทำผิดซ้ำ เพื่อสามารถอธิบายถึงสาเหตุของการกลับมากระทำผิดซ้ำ โดยศึกษาถึงเงื่อนไขและปัจจัย ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดซ้ำ